

Vi snakker sammen om

Ekteskapet

Vi snakker sammen om ekteskapet

Denne veilederen er en del av et sett med ressurser utviklet av Det internasjonale hovedkvarteret for å gjøre det mulig for frelsesarmefamilien å snakke om seksualitet og relasjoner. En samtaleleder leder hver samtale og har tilgang til følgende ressurser:

- **Spørsmål til samtale:** Spørsmålene er utformet for å få samtalen til å flyte. Samtaleleder kan velge å utelate noen spørsmål. Målet er ikke å gi «riktige» svar, men heller å ha en genuin samtale og være åpen for Den hellige ånds ledelse. Samtaleleder avgjør selv om deltakerne skal få spørsmålene på forhånd.

- **Veileder:** Hele dette dokumentet, som inneholder både bakgrunnsstoff for hvert trinn i TBT-syklusen¹ og spørsmål til samtale. Ressursmateriellet skal være en hjelp for samtalelederen og en inspirasjon for samtalerne.

Før samtalen

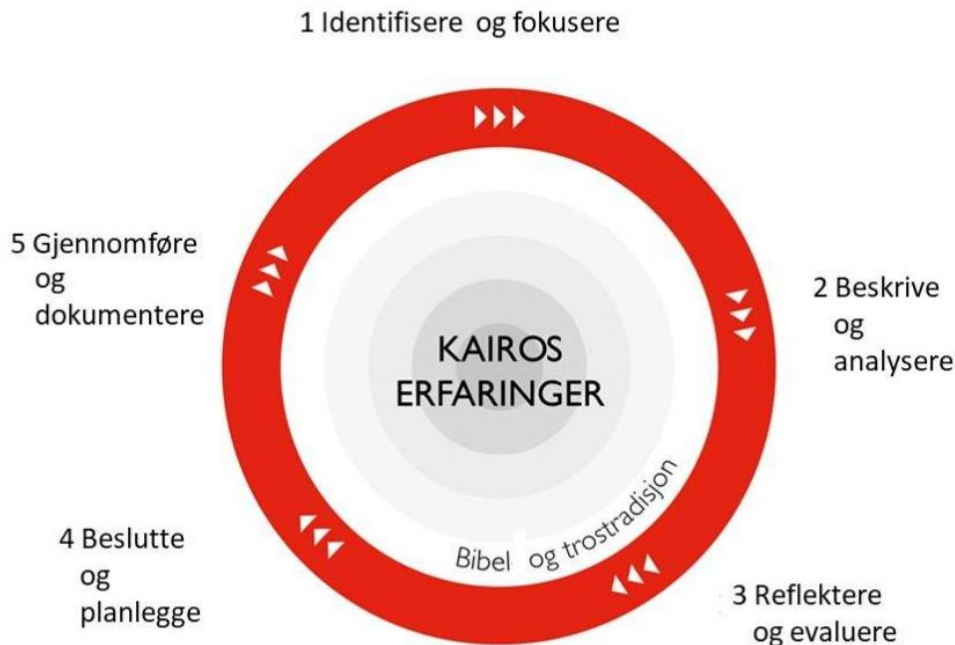
1. **Invitere:** Folk må inviteres til å delta i samtalen. Ingen skal tvinges til å delta. Når folk blir invitert, må de informeres om samtalsens natur, samt forventningene om konfidensialitet og respektfull oppførsel. Eksisterende smågrupper og bibelgrupper egner seg godt til slike samtaler².
2. **Forberede:** Samtaleleder bør ha studert denne veilederen før han leder samtalen.
3. **Forutse risikoer:** Å snakke om menneskelig seksualitet er personlig. Noen mennesker har sterke meninger, og mange har hatt opplevelser som har påvirket dem dypt. Vurder risikoene og forbered deg så godt som mulig. Konfidensialitet må respekteres.

¹ TBT står for Trosbasert Tilrettelegging. E-læringskurset Trosbasert Tilrettelegging (TBT) er tilgjengelig i Frelsesarmeens kursportal Visma Glup.

² Se E-læringskurset "Smågrupper - hvordan komme i gang?" i Frelsesarmeens kursportal Visma Glup.

Hva skjer under en samtale?

En gruppe mennesker (ideelt sett 10-12 personer) møtes i 90 til 120 minutter for en samtale ved hjelp av Trosbasert Tilrettelegging (TBT-prosessen).

Under samtalen bestemmer samtaleleder hvilke spørsmål fra spørsmålslista som skal brukes. Det er ikke nødvendig å bruke alle spørsmålene. Hver samtale startes og avsluttes med bønn.

Veileder

Denne veilederen har ikke som mål å besvare spørsmålene. I stedet gir den samtaleleder nøkkelinformasjon fra Bibelen, vår trostradisjon og vitenskapelige fakta fra pålitelige kilder. Den inkluderer alle spørsmålene til samtale og gir bakgrunnsinformasjon for å støtte samtalen mens gruppen jobber seg gjennom TBT-prosessen. Ikke alt kan dekkes i veilederen. Hvis du ikke vet svaret på et spørsmål fra en deltaker, er det helt greit å si: «Jeg vet ikke», og oppmuntre dem til å utforske temaet videre på egen hånd eller sammen med andre medlemmer av gruppen

TRINN EN

Identifisere og fokusere

Hva er saken?

Spørsmål til samtale

- Hva vil det si å «gifte seg» i dag?
- Hva er de største utfordringene kristne ektepar møter i ekteskapet?

1.1 Å gifte seg

Ikke alle blir gift på samme måte. De som deltar i samtalen, vil ikke nødvendigvis ha samme forståelse av hva det vil si å gifte seg. For eksempel:

- I noen kulturer velger den enkelte selv hvem de vil gifte seg med, uten innblanding fra familien. I andre kulturer er det familiene som arrangerer ekteskapet.
- I noen kulturer er betaling av penger eller andre ting av verdi en del av ekteskapet – det som ofte kalles «medgift». Manglende betaling kan få alvorlige konsekvenser i form av sanksjoner fra involverte familier, og i noen tilfeller kan det føre til dødsfall. I noen kulturer forventes det at kvinnens familie betaler til mannens familie. I andre er det mannens familie som betaler til kvinnens familie.
- I noen land er spørsmålet om hvorvidt likekjønnede forhold skal sees på som ekteskap fullt ut ikke et tema, i andre er det heftig debattert. Andre steder diskuteres ikke likekjønnet ekteskap, eller det er ikke tillatt.

Hva betyr det å «gifte seg»?

Det finnes ikke noe universelt svar på dette spørsmålet. Noen gifter seg borgerlig, andre i kirken eller i tradisjonelle seremonier som gjenspeiler det samfunnet de kommer fra, eller i en kombinasjon av disse. Når et par er gift og løfter er gitt i frivillig samtykke, er paret gift for Guds åsyn, fordi ekteskapet ble innstiftet av Ham fra tidenes begynnelse.

Juridisk

Lover om ekteskap varierer fra land til land. Ekteskap er definert som «den lovlig eller formelt anerkjente foreningen av to personer som partnere i et personlig forhold».³ Det innebærer som regel juridiske implikasjoner (en lovlig anerkjent skriftlig kontrakt mellom to personer) eller i det minste en muntlig avtale mellom individene og/eller familiene (tradisjonelt ekteskap).

Kirken

Kristne tror at ekteskapet ble skapt av Gud før syndefallet (1. Mosebok kapittel 1–2) og er Guds «gave gitt i nåde» til menneskeheten.⁴ Det er mer enn en kontrakt. Det er en pakt mellom ektefellene og Gud, en frivillig livslang forening mellom én mann og én kvinne som ekskluderer alle andre.

1.2 Å være gift

Bryllupsdagen er bare starten på livet som gift. Hva det betyr å være gift, varierer fra kultur til kultur, fordi ekteskapet har blitt formet av ulike kulturelle, religiøse og politiske tradisjoner gjennom århundrene. Men uansett forskjeller møter alle ektepar utfordringer. Etter hvert som måneder og år går, vil par støte på mange spørsmål og problemstillinger.

- Å få barn. Når bør man få barn? Hvor mange? Skal man bruke prevensjon?

Hva gjør en hvis en ikke er i stand til å bli gravid?

- Å oppdra barn. Hvilke verdier er viktige å gi videre?

Hvordan grensesettingen være og hvordan skal barna disiplineres?

- Å håndtere familieøkonomien. Hvem har kontroll på pengene? Er det greit å pådra seg gjeld?

³ <https://en.oxforddictionaries.com/definition/marriage>

⁴ Stott, John, *Issues Facing Christians Today*, 1990, 285

- Forventninger fra familie og samfunn. Hvem sin karriere er viktigst?
- Å håndtere vanskeligheter i ekteskapet.

Tips for samtaleleder

Lag en liste over utfordringene som kommer frem i samtalen, slik at dere kan bruke den senere i trinn tre og fire. På dette stadiet i samtalen bør du lage en liste over temaene som blir nevnt. Oppmuntre deltakerne til *ikke* å starte dyptgående diskusjoner ennå. Dette er trinn én i prosessen, å identifisere utfordringene.

TRINN TO

Beskrive og analysere

Spørsmål til samtale

- Hvorfor velger par å gifte seg, eller å ikke gifte seg?
- Hvordan håndterer mennesker utenfor kirken/ Frelsesarmeen utfordringene ved å være gift?

2.1 Hvorfor velger folk å gifte seg?

Par bestemmer seg for å gifte seg av ulike gode grunner. Noen av disse kan være:

- Skape en ramme rundt romantisk kjærlighet og fellesskap.
- Å skape en trygg og sunn ramme for seksuelt samliv.
- Å skape et godt og omsorgsfullt miljø for å få og oppdra barn.
- Å bidra til å bygge sterke lokalsamfunn.

2.2 Hvorfor velger noen å ikke gifte seg?

Folk som velger å bo sammen uten å gifte seg i kirken har sine egne grunner. Listen er ikke fullstendig, men her er noen vanlige begrunnelser:

- Dette er en privatsak, og det har ingenting med andre mennesker eller Gud å gjøre. Vi elsker hverandre like mye, om ikke mer, enn ektepar. Vi trenger ikke en "kontrakt" for å holde sammen.
- Å bo sammen gir oss muligheten til å nyte den seksuelle og emosjonelle nærheten som i et ekteskap, samtidig som vi beholder friheten til å gå hver vår vei hvis det ikke fungerer.
- Ekteskapet er en utdatert institusjon.
- Å bo sammen gjør at vi kan bli bedre kjent og tilbringe mer tid sammen før vi tar en endelig beslutning.
- Vi kan dele utgifter og spare penger.
- Vi bor bare sammen en kort periode, og vi har planer om å gifte oss senere.
- Å bo sammen gir kvinner mer frihet. Det er færre forventninger knyttet til en kvinne og en mann som bare samboere, sammenlignet med rollene som forventes av en ektefelle.
- Vi har begge vært gift før. Det var en sår opplevelse, og vi vil ikke gå gjennom det igjen.
- Hvis forholdet ikke fungerer, slipper vi å håndtere et rotete skilsmisseoppgjør.

Mange ikke-kristne som velger å gifte seg, ser ikke for seg at Gud skal være en del av seremonien eller livet deres sammen.

Personlige valg blir stadig viktigere i mange av livets store beslutninger. Folk velger ikke bare hvor, når og hvem de vil gifte seg med. Ofte ønsker de også å bestemme nøyaktig hvordan selve vielses-seremonien skal foregå, fordi det er «deres» bryllup. I individualistiske samfunn avviser man gjerne det tradisjonelle – ofte kristne – grunnlaget for ekteskapet som noe som først og fremst skal tjene fellesskapet. Den sekulære filosofen Michael Walzer skrev: «Kjærlighet, hengivenhet, vennskap, generøsitet, omsorg og respekt (i tillegg til betydningen av forpliktelse og sex) er ikke bare opprinnelig, men også kontinuerlig, til enhver tid, et spørsmål om individuelle valg.»⁵

For kristne handler ikke ekteskapet bare om det individuelle valget. Mange par som gir sitt løfte i kirken (eller i en vielse på Frelsesarmeen), forstår det som en handling av tilbedelse og hengivenhet både til Gud og til hverandre. Dette er en hovedgrunn til at kristne velger å gifte seg i stedet for å bare bo sammen.

2.3 Utfordringer for ekteskapet i ditt lokalsamfunn

Når du forbereder samtalen, kan det være nyttig å kartlegge hvordan folk i lokalmiljøet håndterer utfordringer i ekteskapet. Dette kan inkludere støtte fra storfamilien, tilbud i korpset (kirken), kristne rådgivere, sekulære rådgivningstjenester osv. Hvor effektive er disse tiltakene i å løse problemer?

Tips for samtaleleder

Pass på at samtalen ikke går over i “avgjøre og planlegge”-modus. (TBT-modellen punkt 4) Fokuser på utfordringene med å “beskrive og analysere”.

TRINN TRE

Reflektere og evaluere

Spørsmål til samtale

- Les Høysangen 1,1–17. Hva sier disse versene deg?
- Høysangen er en feiring av menneskelig kjærlighet. Hvorfor synes kristne ofte at det er vanskelig å snakke om fysisk tiltrekning?
- Hva forstår kristne som hensikten med ekteskapet?
- Hvis idealet for ekteskapet er «elske og ære.. til døden skiller dere», hvilke «faser» i ekteskapet kan skape særlige utfordringer?
- Hva kjennetegner et godt ekteskap?

Når samtalen går over i trinn tre, inviter gruppen til å lese Høysangen 1,1–17 og dele sine tanker om avsnittet. Spør om noen i gruppen har lest dette før. Hvis ikke, hvorfor ikke? «Dette er ikke en del av Bibelen som mange kjenner godt. Høysangen er «en kjærlighetssang av fortryllende skjønnhet; den er ment å synges som en feiring av kjærlighet, skjønnhet og intimitet ... den ble sannsynligvis sunget som underholdning ved lokale feiringer...»⁶ Som med mange bibeltekster er meningen omdiskutert, men det er helt klart en bok som feirer kjærligheten, seksualiteten som en Guds gave, menneskekroppens skjønnhet og den gleden og forventningen et par kan kjenne når de blir tiltrukket av hverandre.

⁵ Walzer, Michael, Spheres of Justice, 1983, 238

⁶ Gledhill, Tom, The Message of The Song of Songs – The Bible Speaks Today, IVP, 1999, 19

3.1 Kroppens betydning

Samtaler om seksualitet er ikke alltid enkle i kirken. Noen hevder at å snakke om kroppen tar fokus bort fra det viktigste, som er vår sjel og vårt åndelige liv. Dette er en alvorlig feilslutning. Gud skapte hele mennesker, ikke sjeler i en midlertidig kropp. Mennesker er hele personer fra befruktningen av. Denne forståelsen av *identitet som ånd sjel og legeme* som en helhet er svært viktig.

Vi verdsetter ikke kroppen mer enn sjelen, og ikke sjelen mer enn kroppen. Vi er heller ikke skapt som isolerte individer, men som mennesker skapt i Guds bilde av den treenige Gud. Vi er skapt for relasjoner.

3.2 Hensikten med ekteskapet

Skapelsesfortellingen i 1. Mosebok kapittel 2 og den tradisjonelle jødiske og kristne forståelsen av ekteskapet lærer at ekteskapet er en gave fra Gud, en ramme rundt det å få barn og et trygt familieliv, en grunnstein i et stabilt samfunn.

Frelsessoldater trenger derfor en dypt Kristussentrert forståelse av ekteskap og familieliv. Teologen N. T. Wright ser ekteskapet som en sentral del av skapelsen:

«En av de fascinerende tingene med Bibelen slik vi har den – og som du vet, den ble skrevet over ganske lang tid – er at den begynner og slutter med at himmel og jord kommer sammen. Helt i starten av 1. Mosebok har vi de to komplementære skapelsesberetningene (1. Mosebok kapittel 1 og kapittel 2). Helt fra starten av blir vi fortalt at Gud skapte himmel og jord, og at det tydeligvis er meningen at de to skal virke sammen.

Vi i den vestlige verden har ofte tenkt på himmel og jord som radikalt atskilt, som helt forskjellige. Noen har til og med konstruert hele filosofier der himmelen er så fjern at det virker som om den ikke har noe som helst med jorden å gjøre. Men i 1. Mosebok er det ikke slik. Himmel og jord er ment å være tvillingsfærer som låser seg inn i hverandre i Guds gode skaperverk.

Etter hvert som fortellingen i 1. Mosebok utfolder seg, oppdager vi at det finnes mange andre ting i Guds skapelse som gjenspeiler den samme skapertanken og som også er ment å være komplementære. Vi har ikke bare himmel og jord; vi har hav og det tørre land, planter og dyr – en annen type forskjell, men fortsatt en forskjell. Og innen dyreriket har vi selvsagt hannkjønn og hunnkjønn, noe som til en viss grad er gjeldende innenfor planteriket også. Og så når fortellingen sitt store høydepunkt med skapelsen av mennesket i Guds bilde: mann og kvinne sammen. Når vi leser om igjen denne ekstraordinære beretningen i 1. Mosebok (en av de mest bemerkelsesverdige tekstene fra hele oldtiden), ser vi at alle disse komplementære parene forsterker hverandre og er ment å fungere sammen, slik at mann og kvinne sammen blir et symbol på noe som er dypt sant om skapelsen som helhet.

Poenget er **ikke** at mannen representerer himmelen og kvinnen representerer jorden. Den feilen ble gjort i noen former for gammel naturreligion. Poenget er heller at disse to er skapt for å høre sammen og arbeide sammen – en dyp og grunnleggende sannhet i selve kjernen av fortellingen om Guds gode skaperverk.»⁷

⁷ Wright, Tom, 'What Is Marriage For? Tracing God's Plan from Genesis to Revelation' in Not Just Good But Beautiful – The Complementary Relationship Between Man and Woman, www.plough.com/en/topics/life/marriage/what-is-marriage-for

Samtidig som forholdet mellom mann og kvinne settes inn i skapelsens ramme, er det noe **unikkt og eksklusivt** ved ekteskapet, slik det uttrykkes i 1. Mosebok 2,20–25: «Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor og holde fast ved sin kvinne, og de to skal være én kropp.» Denne foreningen mellom mann og kvinne i ekteskapet er ment å være en grunnstein i samfunnet.

Gjennom hele Det gamle testamente løftes forholdet mellom ektefeller høyt, fordi det blir et symbol på paktsforholdet mellom Gud og Israel (se Jesaja 54; Jeremia 2; Esekiel 16; Hosea 1–3; og Malaki 2,15–16). Dette paktsforholdet understreker kvaliteter som er viktige også i ekteskapet: eksklusiv forpliktelse til den andre, trofast kjærlighet, lojalitet og pålitelighet.

Jesus bekrefter at ekteskapet er en del av Guds skaperordning:

«Men fra begynnelsen av, ved skapelsen, skapte Gud dem som mann og kvinne. Derfor skal mannen forlate sin far og mor [og holde fast ved sin kvinne], og de to skal være én kropp. Så er de ikke lenger to; de er én kropp. Og det som Gud har sammenføyd, skal mennesker ikke skille.» (Mark 10,6–9).

Det nye testamente viderefører denne forståelsen og bruker ekteskapet som bilde på forholdet mellom Kristus og Kirken. Gjensidig hengivenhet, kjærlighet, respekt og trofasthet løftes frem i avsnitt som Efeserne 5,21–33. Alle relasjoner burde springe ut fra Kristi kjærlighet til oss og vår kjærlighet til hverandre i Kristus. Det nye testamente lærer at verken mann eller kvinne skal dominere den andre. Bibelen utfordrer ektepar ikke bare til å være trofaste, men til å elske og verdsette hverandre slik Kristus elsker kirken.

3.3 Frelsesarmeens forståelse av ekteskapet

I *Frelsesarmeens internasjonale seremonibok* leser vi:

«Frelsesarmeen bekrefter Det nye testamentes standard for ekteskapet, det vil si den frivillige og kjærlige livslange foreningen mellom én mann og én kvinne som utelukker alle andre, og denne foreningen etableres ved en autorisert seremoni.»⁸

Videre:

«Frelsessoldater avlegger ikke bare løfter til hverandre, men bekrefter også offentlig sin felles overgivelse til Gud og hans tjeneste.»⁹

Frelsesarmeens norske vigselseremoni begynner med at offiseren beskriver hva ekteskapet er:

«I Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn er vi samlet til denne høytidelige handlingen. Dere to skal – innfor Gud – bekrefte løftet om troskap, og uttrykke deres ønske om å leve sammen som ektefolk. Sammen skal dere bygge et hjem i kjærlighet og tillit. Ekteskapet er innstiftet av Gud. Ikke noe menneske lever for seg selv, og sammen skal dere være til hjelp for hverandre. Dere skal dele livets gleder, byrder og bekymringer.»¹⁰

Den fysiske, seksuelle foreningen forstås som et uttrykk for pakten mellom ektefellene og hører hjemme i ekteskapet.

Frelsesarmeen tar avstand fra skikker og tradisjoner som legitimerer undertrykkelse, misbruk eller omsorgssvikt – noe som altfor ofte har rammet kvinner – eller som gjør ekteskapet til et rent økonomisk, sosialt eller politisk redskap.

⁸ Salvation Army Ceremonies, 2018, 17

⁹ Ibid, 20

¹⁰ Seremonier i Frelsesarmeen, 2014, 16

Frelsesarmeen erkjenner at menneskers ufullkommenhet kan gjøre det vanskelig å nå ekteskapsidealet. Frelsesarmeen fordømmer eller forlater ikke mennesker som av ulike grunner ikke falle utenfor idealet. I stedet ønsker Frelsesarmeen å tilby støtte og veiledning, og hjelpe mennesker til å søke nåde, tilgivelse og forsoning.

3.4 Å utvikle modne troende og sunne ekteskap

Hvordan kan ektepar vokse i likhet med Kristus både som individer og som par? Å bli modne kristne skjer ikke av seg selv. I Efeserbrevet forklares det hvordan kristne kan modnes i troen.

Kirkefelleskapet, og da spesielt lederne, har en viktig rolle i å forme modne troende: «Og det var han som ga noen til å være apostler, noen til profeter, noen til evangelister og noen til hyrder og lærere, for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp, inntil vi alle når fram til enheten i troen på Guds Sønn og i kjennskapet til ham og blir det modne mennesket som er fullvoksen og har hele Kristi fylde. Så skal vi ikke lenger være umyndige småbarn, ikke la oss kaste hit og dit og drive omkring ved hvert eneste vindpust av ny lære, så vi blir et bytte for menneskers falske spill og listige, forførende knep. Men vi skal være tro mot sannheten i kjærlighet og i ett og alt vokse opp til ham som er hodet, Kristus. Ut fra ham blir hele kroppen sammenføyd og holdt sammen av hvert bånd og ledd, alt etter den oppgave hver enkelt har fått tilmålt, så kroppen vokser og bygges opp i kjærlighet.» (Efeserne 4,11–16)

TRINN FIRE

Beslutte og planlegge: Hvordan skal vi da leve?

Spørsmål til samtale

- Hva gjør vi i vårt korps for å styrke ekteskap?
- I lys av refleksjonene i trinn tre, er det noe vi kan gjøre for å støtte ekteskap og familieliv blant venner og familie som ikke går i et korps eller i en kirke?

På dette tidspunktet i samtalen er hovedfokuset å «avgjøre og planlegge» hva vi trenger å gjøre videre i lys av den samtalen vi har hatt (TBT punkt 4). Det som følger her, er ikke en uttømmende liste, men forslag til spørsmål og ideer som kan hjelpe samtalen fremover.

4.1 Forberedelse til ekteskap

Hvordan blir par forberedt på ekteskap og hvilken rolle har familien og/eller Frelsesarmeen? I *Frelsesarmeens internasjonale seremonibok* står det:

«Vigslar eller korpsleder skal forsikre seg om at paret har fått tilstrekkelig kristen veiledning før ekteskapet.»¹¹

4.2 Prevensjon

Er par kjent med Frelsesarmeens syn på prevensjon?

Frelsesarmeen støtter bruk av prevensjon som hindrer befruktning.

¹¹ Salvation Army Ceremonies, 2018, S.18

Siden Frelsesarmeen mener at livet begynner ved befruktningen, skal ikke prevensjonsmetoder som virker etter befruktning tas i bruk.

4.3 Å få barn

Hva skjer dersom kvinnen ikke blir gravid?

Noen har tilgang til assistert befruktning (IVF). Frelsesarmeen støtter bruk av IVF når ektemannen donerer sæd og konens egne egg befruktes. Bruk av IVF med donorer er mer komplisert fordi det innebærer at en tredje (eller flere) person(er) bidrar til det nye livet.

Arrangerte graviditeter, der en familie ordner det slik at en annen mann enn ektemannen har seksuell omgang med kona, er ikke en anbefalt løsning for frellessoldater. Ekteskapsløftet skal ikke brytes for å få barn.

4.4 Styrking av familierelasjoner

Hvordan engasjerer vi oss i de mange relasjonene som følger med et ekteskap? Forholdet mellom ektefellene, mellom foreldre og barn, og forholdet til storfamilien?

4.5 Å bevare ekteskapet over tid

Ekteskap trenger pleie. Som alle andre relasjoner kan også ekteskap dø hvis det ikke får omsorg. Når mennesker lever lenger, kan ekteskapet bli utsatt for større press. Hva kan vi gjøre for å holde ekteskap sunne?

Noen land vurderer tidsbegrensede ekteskapskontrakter, dvs. at ekteskapet varer et visst antall år. Dette synet på ekteskapet er ikke kristent, fordi kristen forståelse ser ekteskapet som en pakt mellom ektefellene og Gud: *«å være tro mot han/henne i gode og onde dager til døden skiller dere.»*

Ekteskapet er ikke bare et fellesskap mellom to mennesker; det er også en kjærlig og nådefyllt vennskapspakt innenfor kirkens fellesskap. Menigheten har en rolle i å hjelpe ektepar til å blomstre i forholdet sitt.

4.6 Støtte fra menigheten

Ekteskapet er et livslangt partnerskap som krever vennskap, hengivenhet, gjestfrihet, feiring, intimitet, tålmodighet, tilgivelse og vilje til å arbeide seg gjennom livets vanskeligheter.

Hvordan kan våre trosfellesskap støtte ekteskap slik at de gir livet dyp mening og retning?

TRINN FEM

Gjennomføre og dokumentere

Når samtalen er avsluttet og gruppen har bedt sammen, oppmuntre deltakerne til å utforske temaene videre på egen hånd eller sammen med andre i gruppen.

Tips for samtaleleder

Det kan være lurt å be spesielt for dem i gruppen som har blitt sterkt berørt av temaet. Vurder også å følge opp med et pastoralt besøk eller en telefon i løpet av den kommende uken.

